

Завдання 1-42 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А! Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

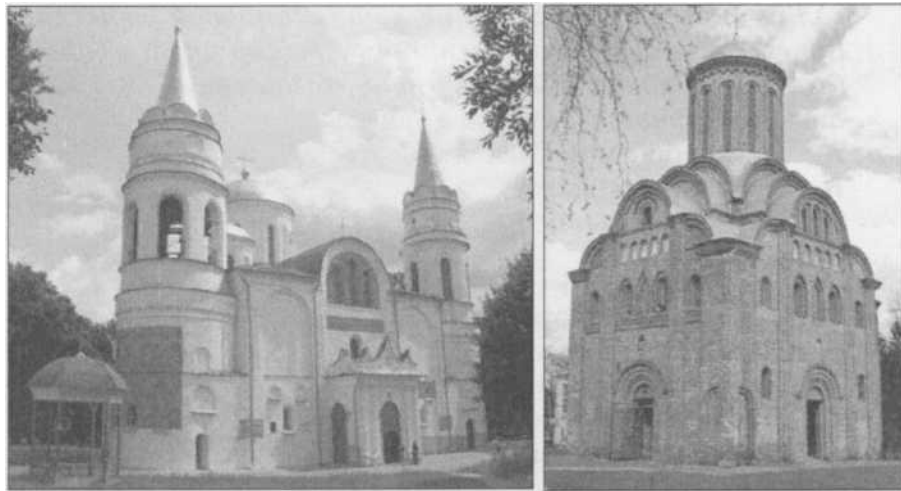
1. Галузь історичної науки, що вивчає речові (матеріальні) пам'ятки шляхом розкопок і лабораторних досліджень та реконструює за ними давню історію суспільства, називається
А геральдика.
Б історіографія.
В топоніміка.
Г археологія.
2. Складовою частиною якої експозиції історичного музею є зображені пам'ятки?

- А «Дивосвіт Трипілля»
Б «Скіфо-сарматська доба»
В «Язичництво давніх слов'ян»
Г «Ювелірні шедеври Київської Русі»
3. Київ був центром східнослов'янського племінного союзу (об'єднання)
А полян.
Б сіверян.
В древлян.
Г дулібів.
4. До якого великого князя київського звертався візантійський імператор Іоанн Цимісхій із таким посланням:
«Вважаю, що ти не забув про поразку батька твого.., який, порушивши клятвенний договір, приплив до столиці нашої з величезним військом на 10 тисячах кораблях, а повернувся лише з десятком човнів, сам став передвісником своєї біди. Не згадую я вже про його подальшу жалюгідну долю...»?
А Олега
Б Святослава
В Володимира Великого
Г Ярослава Мудрого

5. Зображені на фото шедеври давньоруського зодчества є пам'ятками архітектури

- А Києва.
- Б Переяслава.
- В Чернігова.
- Г Галича.

6. В уривку давньоруського літопису: «Посланці прийшли до Давида і сказали йому: «Це... мовлять брати: “Ми не дамо тобі стола володимирського, бо ти кинув ножа в нас, а сього не було в Руській землі”...» ідеться про
- А розподіл полюддя.
  - Б наділення помістями бояр.
  - В боротьбу князів за уділи.
  - Г надання містам магдебургського права.
7. Об'єднання князем Романом Мстиславичем Галицького та Волинського князівств відбулося в
- А 1187 р.
  - Б 1199 р.
  - В 1223 р.
  - Г 1240 р.

8. Зображену картосхему потрібно використовувати, характеризуючи боротьбу руських князів із
- А хозарами.
  - Б печенігами.
  - В монголами.
  - Г половцями.

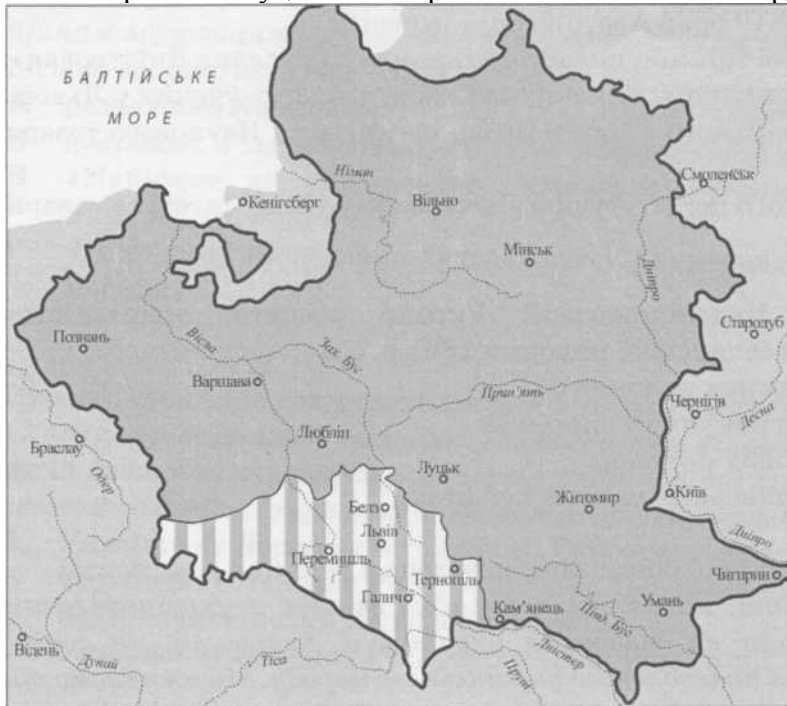
9. Укажіть мету братського руху на українських землях у XVI ст. А визнання станових привілеїв українського козацтва Б укладення унії між католицькою і православною церквами В захист і підтримка православної церкви Г ліквідація кріпосної залежності українського селянства

10. Якому історичному діячеві історик О. Субтельний дав таку оцінку:
«...Він дивився на козаків не лише під кутом зору їхніх особливих станових інтересів, а й як на потенційних рушіїв українського суспільства в цілому. Сам він об'єднав військову силу козацтва з політично слабкою церковною та культурною верхівкою України...»?
 А П. Конашевичу-Сагайдачному
 Б Д. Вишневецькому
 В В.-К. Острозькому
 Г П. Могилі
11. 1632 р. - це рік створення
 А Києво-Могилянського колегіуму.
 Б Львівського університету.
 В Луцької братської ніколи.
 Г Острозької академії.
12. Під час якої битви Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. відбувалися події, описані в уривку з історичного джерела:
«І ось зібрав Богун своїх полковників на раду. Думали вони, як би вирватися з осади... На раді полковники вирішили навести через річку Плешиву міст, переправити ним на той бік побільше війська, відігнати Ляницького і дати змогу усьому козацтву вийти з облоги...»?
 А Жовтоводської
 Б Корсунської
 В Зборівської
 Г Берестецької
13. Укажіть особливість становища Запорозької Січі в роки Руїни (60-70-ті рр. XVII ст.).
 А становила окрему адміністративну одиницю Слобідської України
 Б входила до складу Правобережної Гетьманщини
 В перебувала під протекторатом турецького султана
 Г виступала самостійною військово-політичною силою
14. Укажіть портрет гетьмана Данила Апостола.

15. «Літопис Самовидця» Романа Ракушки-Романовського, «Літопис» Григорія Грабянки, «Літопис» Самійла Величка - це А твори про козацьку добу в українській історії.
 Б впорядкування житій святих козацької доби.
 В публіцистичні твори на захист православ'я.
 Г церковні морально-повчальні твори.

16. На картосхемі суцільною жирною лінією позначено кордон Речі Посполитої.

Штрихуванням на картосхемі позначено територію,

А передану Річчю Посполитою Османській імперії за умовами Бучацького договору (1672 р.).

Б уключену до складу Речі Посполитої за умовами «Вічного миру» (1686 р.). В приєднану до володінь Австрійської монархії Габсбургів за результатами першого поділу Речі Посполитої (1772 р.)<

Г уключену до складу Російської імперії за результатами третього поділу Речі Посполитої (1795 р.).

17. «Руська правда» П. Пестеля, Конституція М. Муравйова - це програмні документи

А народівців.

Б кирило-мефодіївців.

В громадівців.

Г декабристів.

18. Коли відбулося повстання, яке дало привід царській владі розпочати масову русифікацію Правобережної України?

А 1830-1831 рр.

Б 1833-1837рр.

В 1846-1847рр.

Г 1853-1856 рр.

19. Хто є автором картини, репродукцію якої зображено?

А І. Рєпін Б В. Тропінін В С. Васильківський Г М.

Пимоненко

20. Вагомим прикладом активної суспільної діяльності Головної руської ради під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії є
А створення «Руської трійці», видання альманаху «Русалка Дністровая».
Б видання «Зорі Галицької», скликання Собору руських учених у Львові.
В проведення Слов'янського з'їзду в Празі, організація Наукового товариства ім. Т. Шевченка.
Г заснування Руського інституту при Львівському університеті та товариства «Просвіта».
21. Що гальмувало в Наддніпрянській Україні розвиток капіталістичних відносин на селі після селянської реформи 1861 р.?
А переселення іноземних колоністів Б виплата селянами викупних платежів В створення військових поселень Г виокремлення селянських наділів з общини
22. Програмові положення якої організації наведено в уривку з документа:
«...Ми, свідомі Українці, назавжди пориваємо зв'язок з українофілами. Ми оддаємо всі наші сили на творення української культури, на соціально- політичне визволення поневоленого українського народу. Ми вживаємо тільки українську мову. Ми працюємо тільки для українського народу. Ми мусимо агітувати за наші думки... кожен повинен протягом року вивчити українській грамоті не менше двох членів для нашої організації...»?
А Кирило-Мефодіївського братства
Б Південно-Західного відділу Російського географічного товариства
В Братства тарасівців
Г Старої Київської громади
23. Що прискорило процес руйнування традиційних галузей господарства західноукраїнських земель у другій половині XIX ст.?
А масова трудова еміграція селянства
Б націоналізація промислових підприємств
В малоземелля українських селян
Г будівництво мережі залізниць
24. Яке щоденне періодичне видання було започатковано Є. Чикаленком у роки революції 1905-1907 рр.?
А «Зоря Галицька»
Б « Рада »
В «Основа»
Г «Громада»
25. Які українські землі під час Першої світової війни було окуповано російськими військами в 1914 р.?
А Східну Галичину, Північну Буковину Б Холмщину, Західну Волинь В Західне Поділля, Східну Волинь Г Закарпаття, Марморощину

26. Який документ В. Винниченко назвав «...не чим іншим, як цинічним і провокаційним порушенням угоди 16 липня й одвертим бажанням видерти з рук українства всі його революційні здобутки...»?

А резолюцію Харківського з'їзду рад «Про організацію влади на Україні»

Б постанову З'їзду народів Росії «Про федеративний устрій Російської держави » В «Маніфест до українського народу з ультимативними вимогами до Української Ради»

Г «Тимчасову інструкцію Генеральному Секретаріату Тимчасового уряду на Україні»

27. Про яке державне утворення йдеться в уривку з історичного джерела:

«Характер державної системи... складно визначити..., найправдоподібніше це мала бути конституційна монархія, відмінна від традиційної самодержавної системи в Росії... її характер визначався... українською історичною традицією...»? А Українську Державу гетьмана П. Скоропадського Б Українську Народну Республіку доби Центральної Ради В Західноукраїнську Народну Республіку Г Українську Народну Республіку доби Директорії

28. Другий «Зимовий похід» військ Армії УНР здійснено з метою

А допомогти Українській Галицькій армії в боротьбі з польською агресією. Б підняти народне збройне повстання проти більшовицької влади.

В підтримати дії Революційно-повстанської армії Н. Махна.

Г дезорганізувати тил білогвардійських військ генерала П. Врангеля.:

29. Що зумовило появу зображеного плаката?

Напис на плакаті

«Дар американського народу», «АРА», «Герберт Гувер».

А запровадження непу

Б поширення голоду

В початок боротьби з неписьменністю

Г упровадження політики «коренізації»

30. У якому уривку з історичного джерела відображено одну з причин упровадження в Україні на початку 1920-х рр. політики «коренізації»?
- А *«Наше завдання: добити контрреволюційні елементи, викрити націоналістичні ухили, розгорнути роботу з виховання партійних мас, а також широких мас у дусі пролетарського інтернаціоналізму...»*
- Б *«Від російської літератури нам треба тікати якомога швидше, тому що вона тяжить над нами в віках... Вигодовувати на ній наше молоде мистецтво - це значить затримати його розвиток...»*
- В *«Зростання української культури та української інтелігенції йде швидкими темпами і якщо ми не візьмемо в руки цього руху, він може піти мимо нас. ...віддавати цей рух у руки чужих нам елементів не можна ні в якому разі...»*
- Г *«Замість того, щоб... розвивати зв'язок з культурою братнього російського народу ...частина інтелігенції скочується на позиції занепадницької буржуазної культури. Ці митці відриваються від народу, захоплюючись техніцизмом...»*
31. Постанова РНК УСРР про занесення на «чорну дошку» колгоспів за «злісне саботування хлібозаготівель» призвела до
- А конфіскації всього продовольства й посівного фонду, припинення постачання товарів.
- Б ліквідації «куркулів» і «підкуркульників», виселення решти селян до Сибіру.
- В надання екстреної продовольчої допомоги членам колгоспу за рахунок селян-одноосібників.
- Г вилучення господарського реманенту та примусове відправлення колгоспників на промислові новобудови.
32. Що стало наслідком розгортання в СРСР стахановського руху?
- А підвищення норм виробітку продукції
- Б заборона робітникам самовільно залишати підприємства
- В уведення кримінальної відповідальності за запізнення на роботу
- Г запровадження семиденного робочого тижня
33. Для якого року були характерними події, описані в уривку з історичного джерела: *«У селі Копилів Сокальського повіту Львівського воєводства знищено приміщення читальні, подерто бібліотечні книжки і портрети Шевченка і Франка. Після знищення читальні установлено людей перед читальнею і змушено їх кричати: "Хай живе Пілсудський!"...»?*
- А 1918 р.
- Б 1923 р.
- В 1930 р.
- Г 1939 р.
34. Національно-визвольна боротьба українського народу проти окупантів у роки Другої світової війни відбувалася у формі
- А страйків робітників і масових акцій громадської непокори.
- Б участі регулярних українських армій у складі військ Антигітлерівської коаліції.
- В загальнонаціонального антифашистського та антирадянського повстання.
- Г підпільної та партизанської боротьби проти загарбників.
35. Укажіть результат наступальних операцій радянських військ, здійснених у серпні-грудні 1943 р.
- А звільнення Лівобережної України та Донбасу, початок визволення Правобережної України
- Б визволення Одеси, створення сприятливих умов для звільнення Південної України та Кримського півострова
- В завершення визволення від нацистської окупації всієї території України в її довоєнних кордонах
- Г звільнення Правобережної України та

Молдавії, перенесення бойових дій на територію Румунії

36. У якому році відбулася подія, відображена в уривку з історичного джерела:
«У теперішній ситуації, коли завдяки героїчним подвигам і слаavnій перемозі Радянського Союзу всі українські землі з'єдналися разом... собор постановляє скасувати постанови Берестейського Собору 1596 р., ліквідувати унію... і повернутися до нашої батьківської святої православної віри і Руської Православної Церкви...» ?
А 1939 р.
Б 1944 р.
В 1946 р.
Г 1949 р.
37. Створення раднаргоспів у другій половині 1950 - першій половині 1960-х рр. призвело до
А переходу підприємств на повний госпрозрахунок у межах економічних зон.
Б встановлення щомісячного авансування та пенсій за віком для колгоспників.
В послаблення союзної номенклатури та посилення ролі місцевих керівників.
Г відновлення товарно-грошових відносин і централізованого планування.
38. Про кого з громадських діячів ідеться в спогадах сучасника:
«...за своїм покликанням і з ласки Божої - поет. Він поет не тільки непересічний, а рідкісний своїм талантом і культурою. Доля призначила йому в житті ще й роль політв'язня...»?
А В. Стуса Б П. Загребельного В В. Чорновола Г С. Параджанова

39. На якій проблемі радянської дійсності 1970-1980-х рр. фокусує увагу зображена карикатура?

Напис на карикатурі:

«— Молоді люди! Походили б для тренування з моєю заявою...
- Що ти, бабцю! Ми більше п'ятидесяти кілометрів не ходимо!»

- А соціальної незахищеності людей похилого віку
  - Б непопулярності легкоатлетичного спорту
  - В погіршенні стану здоров'я молодого покоління
  - Г бюрократизмі державного управлінського апарату
40. У який період розгорнувся процес, відображений в уривку з документа:
«...Рада Міністрів УРСР зобов'язала виконкоми місцевих Рад народних депутатів Кримської області вжити додаткових заходів для своєчасного надання в установленому порядку кримським татарами, які повертаються, земельних ділянок для будівництва житлових будинків...»?
- А « відбудови »
  - Б « відлиги »
  - В « застою »
  - Г « перебудови »

41. На діаграмі відображено результати другого туру президентських виборів в Україні

- А 1991р.
- Б 1994 р.
- В 1999 р.
- Г 2004 р.

42. Що є свідченням співпраці незалежної України з Організацією Північноатлантичного Договору (НАТО)?

- А відмова від загальної військової повинності для комплектування армії
- Б приєднання до Програми «Партнерство заради миру»
- В проголошення без'ядерного статусу держави
- Г розміщення на території України військових баз блоку

У завданнях 43—48 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

**Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А1* Не погіршуйте власноручно свого результату
неправильною формою запису відповідей**

43. Установіть відповідність між періодом стародавньої історії України та змінами, що відбулися в цей період у житті суспільства.
1	палеоліт	А винайдення водного транспорту (плота, човна),
2	мезоліт	приручення перших тварин
3	неоліт	Б перехід до осілого способу життя, приручення більшості
4	бронзовий вік	свійських тварин В використання перших знарядь праці, зародження мистецтва та релігійних уявлень Г витіснення каменю штучним матеріалом у виробництві знарядь праці, приручення коня Д використання плуга для обробки землі, панування кочівників у степовій частині України
44. Установіть відповідність між назвою документа та роком його укладення.
1	Зборівський договір	А 1621р.
2	Куруківська угода	Б 1625 р.
3	Білоцерківський договір	В 1649 р.
4	Гадяцькі пункти	Г 1651 р. Д 1658 р.
45. Установіть відповідність між прізвищем діяча та його характеристикою.
1	М. Шашкевич	
2	І. Могильницький	
3	І. Франко	
4	М. Грушевський	
А	натхненник та ідейний лідер «Руської трійці»	
Б	один із засновників першої української політичної партії	
В	організатор освітнього товариства галицьких греко-католицьких священиків	
Г	автор фундаментальної праці з історії України	
Д	засновник кооперативного руху в Галичині	

46. Установіть відповідність між назвою інституції та прийнятим нею рішенням.
1	Всеукраїнський хліборобський конгрес	диктатури (продрозкладки)
2	Трудовий конгрес України	А проголошення Західноукраїнської Народної Республіки В передача всієї повноти влади
3	Українська Національна Рада	Директорії УНР Г прийняття першої конституції УСРР Д обрання П.
4	III Всеукраїнський з'їзд рад Б запровадження продовольчої	Скоропадського гетьманом України
47. Установіть відповідність між явищем періоду радянської модернізації та його наслідком.
1	індустріалізація	А ліквідація індивідуального селянського господарства
2	колективізація	Б перевищення промислового виробництва над сільськогосподарським
3	масові репресії	В нав'язування суспільству комуністичної ідеології
4	культурна революція	Г ліквідація багатопартійності Д насадження в суспільстві атмосфери страху
48. Установіть відповідність між прізвищем діяча та висловлюванням, що йому належить.
1	Б. Патон	А <i>«Потрібно примусити себе працювати: фізично і розумово, важко і багато. Для цього необхідні мотиви, надзавдання! Для мене таким “надзавданням” були спочатку хірургія, а згодом - наука і написання книг...»</i>
2	О. Антонов	Б <i>«За фахом я математик, і мій науковий потяг до питань теоретичної фізики пояснюється тим, що в цій галузі багато захоплюючих проблем, успішне розв'язання яких залежить від розробки математичних методів...»</i>
3	В. Глушков	В <i>«...Тільки розробка нової архітектури обчислювальних систем дозволить вирішити проблему створення суперЕОМ, продуктивність яких збільшується необмежено при нароцуванні апаратних засобів...»</i>
4	М. Амосов	Г <i>«Найцікавіша частина нашої роботи - це краса в техніці... Конструктор часто може йти від краси до техніки, від рішень естетичних до рішень технічних. Ми добре знаємо, що красивий літак літає добре, а негарний - погано, або й взагалі не літатиме...»</i> Д <i>«Вже 10 років пройшло, як ми розробили нову технологію високочастотного електрозварювання живих тканин. Ми маємо відповідні свідоцтва, міжнародні сертифікати, які дозволяють проводити такі хірургічні операції безпосередньо і людині»</i>

У завданнях 49—52 розташуйте події в хронологічній послідовності. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Цифрі 1 має відповідати вибрана Вами перша подія, цифрі 2 — друга, цифрі 3 - третя, цифрі 4 — четверта. Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

49. Установіть послідовність створення давньоруських літературних пам'яток.

- А «Ізборник Святослава»
- Б «Остромирове Євангеліє»
- В «Слово о полку Ігоревім»
- Г «Повість минулих літ» (перша редакція ченця Нестора)

50. Установіть послідовність виникнення (заснування) козацьких Січей.

- А Задунайська
- Б Нова (Підпільненська)
- В Хортицька
- Г Чортомлицька

51. Установіть послідовність подій 1917-1918 рр., описаних у спогадах В. Винниченка.

- А *«Селянство відповіло повстанням і терором проти поміщиків., що вибирали Гетьмана. Піднімались цілі села, викопували принесені з фронтів рушниці й виступали проти урядових сотень., палили дворища гетьманців...»*
- Б *«Більшовики, що були на з'їзді... переїхали до Харкова, улаштували там свій з'їзд і на ньому вибрали Український Радянський Уряд., оголосивши себе єдиним робітничо-селянським Правительством на всю Україну...»*
- В *«Українська Центральна Рада із задоволенням взяла до відома заяву вищої команди в справі формування першого українського полку, як визнання українізації армії., підтримує... виокремлення українців в окремі відділи...»*
- Г *«А наступними днями, як вплив з Універсалу, як логічне переведення його в життя було засновано Генеральний Секретаріат Української Центральної Ради, інститут, який мав реалізувати виставлені в Універсалі тези...»*

Кукурудзи щедрий урожай - багатства непочатий край!

Иди в колхоз!
З усім реманентом у колгосп вступай!
Не риж свої худоби! Не продавай!

Селянин, якщо ти не хочеш годувати поміщика, - нагодуй фронт, що захищає твою землю, твою свободу.

Трактор у полі - у що танк бою!

Завдання 53—56 мають по сім варіантів відповідей, серед яких лише три правильні. Виберіть три цифри, що позначають правильні, на Вашу думку, відповіді, та запишіть їх у бланку А згідно з інструкцією. Порядок написання цифр значення не має. Для виправлення помилково вказаної відповіді запишіть новий варіант відповіді (три цифри) у спеціально відведеному місці бланка А. Не робіть інших записів у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

53. Що в історії Київської Русі пов'язано з діяльністю князя Володимира Мономаха?

- 1 об'єднання руських князів для боротьби проти половецької загрози
- 2 запровадження перших писаних законів
- 3 ініціювання нової системи престолонаслідування
- 4 хрещення Русі
- 5 скликання князівських з'їздів (снемів)
- 6 розбудова Києва - будівництво «міста Володимира»
- 7 здійснення походу на Константинополь

54. Укажіть характерні риси суспільно-політичного життя Великого князівства Литовського в XIV-XV ст.

- 1 надання литовській і польській мовам статусу офіційних
- 2 збереження судочинства на основі норм «Руської правди»
- 3 поступова ліквідація удільного устрою земель
- 4 формування нової суспільної верстви - реєстрового козацтва
- 5 укладення уній з Польським королівством
- 6 збереження язичництва як державної релігії
- 7 запровадження кріпацтва

55. Проаналізуйте зображену картосхему.

Картосхема дає змогу

- 1 охарактеризувати адміністративно-територіальний устрій Української Народної Республіки.
- 2 вказати райони антигетьманського повстанського руху влітку 1918 р.
- 3 визначити кордони Української Держави гетьмана П. Скоропадського.
- 4 вказати напрямки загального наступу німецько-австро- угорських військ у лютому-квітні 1918 р.
- 5 окреслити район формування українських радянських повстанських дивізій.
- 6 вказати межі територій регіональних радянських республік, утворених більшовиками в січні-березні 1918 р.
- 7 визначити один із підсумків переговорів українсько-німецької та радянської делегацій у травні 1918 р.

56. Укажіть факти біографії видатного політика, зображеного на фото.

- 1 брав участь у роботі Української робітничо-селянської спілки
- 2 обіймав посаду голови Народного Руху України
- 3 один із засновників Української Гельсінської спілки
- 4 автор книги «Україно наша Радянська»
- 5 заснував «самвидавський» часопис «Український вісник»
- 6 позбавлений радянського громадянства та був висланий за кордон
- 7 обраний Президентом України в 1991 р.

